

Löydä luonto uudelleen – luo yhteisöllistä ja matalan kynnyksen luontotoimintaa kouluyhteisöön

Hilla Auvinen, Kaisa Hilliaho, Aino
Piekkala, Eveliina Yrjänäinen

Ideat

Yhteistyö vanhusten kanssa	Idealaatikko	Luonnon tuominen koulun pihalle	Säännöllinen retkipäivä	Luonto tutor	Tiktok haaste	Mobiilipeli
Vuodenaikojen vaihto	Video eri vuodenaajoista	Luontohaaste	Yhteistyökoulun kanssa haasteet	Aarteen etsintä metsästä sovelluksen kanssa	Luontoporukka	Valokuvanäyttely
Luontopolku	Linnunpönttö & hyönteishotelli	Luontobingo	Suunnistus ja luontofaktat	Kasvimaa kouluun	Leirikoulu luonnossa	Yöpyminen luonnossa
Yhteistyö partion kanssa	Ruokailu luonnossa	Teemapäivä - koko koulupäivä ulkona	Lapset suunnittelevat luonto toimintaa aikuisille	Luontokerho	Hyväntekeväisyys	Hyönteisten terraario
	Pidetään luonnosta huolta	Eräopas kouluun töihin	PT toiminnan yhdistäminen luontotoimintaan	Tunnusteluboksi	Puun istutus	

Jatkokehitykseen menneet ideat

Luontolähettiläät

- Ryhmä vertaisoppilaita suunnittelevat ja toteuttavat luontotoimintaa muille oppilaille
 - Luontopolku, kasvimaan koulun pihalla, linnunpönttöjen askartelu, retkiä...
- Lapsien osallistaminen
- Osallistumisen kynnyksen madaltaminen
- Opettaja, kouluvalmentaja tms. tukena
- Vertaisoppiminen kehittää:
 - kognitiivisia ja sosiaalisia taitoja
 - itsetuntoa ja arvojen sisäistämistä (Johnson & Johnson & Stanne)
 - ryhmään kuuluvuuden tunnetta (L. Saastamoinen)
- Kestävän kehityksen sisäistäminen arvoihin
 - Päätösten sopeuttaminen luonnon kestävyyskeskeinen tavoite (Ympäristöministeriö)
- - Lapset kokevat luonnon tutuksi ympäristöksi ja haluavat suojella sitä

Vuodenaikojen vaihto

- Oppilaat tekevät yhteistyötä toisen koulun kanssa (esim. Lapista tai ulkomailta) ja luovat koosteen luonnon muutoksista eri vuodenajoilta
 - Dokumentointi esim. PowerPointilla tai Padletilla
 - Voi sisältää kuvia (valkovuokon elinkaari), videoita ja äänitteitä (linnunlaulujen vertailu)
- Minna Kelhän mukaan kansainvälisyys avartaa ja luo uusia näkemyksiä (Kelhä 2023).
- Kun ohjaaminen tapahtuu luonnossa, se vahvistaa oppimisprosessia enemmän kuin luokkatilassa toteutettu ohjaus (Haukka).
- Itlan artikkelin mukaan tämän päivän teoilla voidaan vahvistaa tulevien sukupolvien mahdollisuuksia elää hyvää, turvallista ja merkityksellistä elämää (Itla 2024).
 - Tässä ideassa oppilaat oppivat liikkumaan luonnossa sekä ymmärtämään sen monimuotoisuutta ja hyötyjä ja täten se tukee myös kestäväää kehitystä
 - Mahdollisen kansainvälisen yhteistyön kautta saadaan tietoa erilaisista ympäristöistä ja tavoista havainnoida luontoa

Taimesta tulevaisuuteen – juurrutettu luontosuhde

- Puun taimen istutus luonnon ja oppilaiden yhdistävänä tekijänä
- Koko peruskoulun ajan kestävä projekti
- Innostava ja motivoiva tapa palata luonnon ja itse istuttaman taimen äärelle
- Ilman omakohtaisia kokemuksia luonto jää lapsille vieraaksi eikä tunneyhteyttä pääse syntymään (Poutanen & Rihu, 2025).
- Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen on osa kestäväää kehitystä. (Ympäristöministeriö, 2023)
- Hiilinielujen hyödyntäminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi

Luonto sukupolvien sillanrakentajana

- Väestörakenne on muuttumassa - väestö ikääntyy nopeasti ja syntyvyys on laskussa (Esim. Sitra, Iltä, Demography-ohjelma 2023). Hyödynnetään muuttuvaa väestörakennetta ja annetaan vanhentuvalle väestölle aktiivinen rooli.
- Koulut voisivat siis tehdä yhteistyötä paikallisen eläkeläisyhdistyksen tms. kanssa, josta vapaaehtoiset eläkeläiset tulisivat mahdollistamaan lapsille luontotoimintaa.
- Sukupolvia yhdistävällä toiminnalla on merkitystä lasten ja vanhusten onnellisuuteen, minäkuvaan ja sosiaalisuuteen sekä vanhusten psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin (Paala & Ruusila 2020).
- Toiminnan toteuttaminen ei vaadi koululta lisäresursseja ja toimiessaan voi jopa vapauttaa opettajan resurssin.
- Lasten luontokokemuksen mahdollistamisen lisäksi voidaan huomioida osallisuus ja lapset voivat yhdessä vanhusten kanssa ideoida toimintaa esim. Idealaatikkoon.

Toimintaympäristön ja lähtötilanteen kartoitus

Vahvuudet

- mahdollisuus siirtymiseen (koululta luontoon)
- sääolot
- ympäristön vaihtelevuus
- ryhmän voima

Heikkoudet

- Siirtymän kustannukset eläkeläisille
- sääolot
- välimatkat
- ryhmän voima

Mahdollisuudet

- luonto saatavilla lähes kaikkialla
- vuodenajat
- jokaisenoikeus
- sukupolvien välinen vuorovaikutus

Uhat

- saavutettavuus
- esteettömyys
- tapaturma riski
- vuodenajat
- lait (vastuukysymykset)

Toimintaympäristöllä tarkoitamme fyysisistä ympäristöistä sekä koulua että luontoa. Toimintaympäristöä kartoitettu yhteisen pohdinnan ja keskustelun pohjalta, menetelmänä SWOT-analyysi.

Asiakasymmärryksen vahvistaminen

- Projektin tuotoksen loppukäyttäjänä ovat eläkeläiset sekä koulun oppilaat.
- Asiakasymmärrystä voisi vahvistaa
 - luomalla kyselyn opettajille, jotta heidän kokemusta voisi hyödyntää (mitä on jo olemassa, mitä ympäristö tarjoaa, mikä lapsia motivoi, mikä olisi opettajan rooli, vastuukysymykset, ketä muita koulun henkilökunnasta voisi hyödyntää)
 - kuulemalla loppukäyttäjiä: lapsia ja eläkeläisiä esim. kyselyn tai tapaamisen keinoin (mikä heitä kiinnostaa, mikä on mahdollista, mikä voisi innostaa, onko liikkuminen paikasta toiseen mahdollista).
- Palvelumuotoilun avuksi voisi kuulla loppukäyttäjien palautetta toiminnasta sen ollessa käynnissä ja sen perusteella toimintaa voisi kehittää. Palautteen pohjalta voidaan sitten ideoida ja testata uusia ideoita.

Konsepti

- Tarkoituksena on tarjota eläkeläisten vapaaehtoisten toteuttamaa yhteisöllistä ja matalan kynnyksen luontotoimintaa koulun oppilaille.
- Luontotoiminnan äärellä solmitut suhteet sekä saadut kokemukset voivat kantaa pitkälle lasten tulevaisuuteen.
- Oppilaat ideoivat toimintaa eläkeläisten kanssa, esimerkkinä toiminnasta voisi olla luontobingo tai hyönteishotellien rakentaminen.
- On hyvä ottaa huomioon, että linkki eläkeläisiin on löydyttävä ja jonkun on myös ylläpidettävä sitä. Sekä lain vaatimukset lasten kanssa työskentelemiseen sekä mahdolliset koulutukset vapaaehtoisille.
- Käyttöönottaessa tulee koulun pohtia toteutetaanko yhteinen luontotoiminta kaikille ikäasteille vai vaan tietyille ja kuinka usein toimintaa halutaan järjestää.
- Tiimimme on paras toteuttamaan ideaa sillä meillä on kokemusta lasten, nuorten ja vanhusten kanssa toimimisesta, vapaaehtoistyöstä sekä olemme päässet näkemään käytännössä miten lasten ja vanhusten yhteinen toiminta voidaan toteuttaa.
- Sukupolvien välinen yhteistyö mahdollistaa tiedon lisäksi hyvinvoinnin edellytysten siirtymisen sukupolvelta toiselle ja näin ollen tukee myös kestäväää kehitystä (Ympäristöministeriö 2023).

Lähteet

Demography-ohjelma 2023. Tietopaketti. Väestörakenteen muutos haastaa yhteiskunnan kestävyysden. <Väestörakenteen muutos haastaa yhteiskunnan kestävyysde https://www.ttl.fi/sites/default/files/2023-01/Demography_tietopaketti_digi_aukeamittain.pdf >. Viitattu 1.9.2025.

Haukka, Anna. Luonto oppimisympäristönä vahvistaa oppimista. LYKE Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry. <https://www.luontokoulut.fi/ulkona_oppimisen_hyodyt/>. Viitattu 1.9.2025.

Itla 2024. Millaiseen tulevaisuuteen lapsilla on oikeus? <<https://itla.fi/artikkelit/millaiseen-tulevaisuuteen-lapsilla-on-oikeus/>>. Viitattu 1.9.2025.

Johnson, David W & Johnson, Roger & Stanne, Mary Beth (2000). University of Minnesota. Cooperative learning methods: A meta-analysis. Viitattu 1.9.2025. <file:///C:/Users/eveli/Downloads/Cooperative_learning_methods_A_meta-analysis.pdf>. Viitattu 1.9.2025

Kelhä, Minna 2023. Miksi kansainvälisyysosaamisesta pitää puhua? Opetushallitus. Blogipostaus. <<https://www.oph.fi/fi/blogi/miksi-kansainvalisyysosaamisesta-pitaa-puhua>>. Viitattu 1.9.2025.

Paala, Katja & Ruusila, Anniina 2020. Ylisukupolvisen vuorovaikutuksen merkitys lasten ja vanhusten hyvinvointiin. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Tampereen yliopisto. <<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/120162/PaalaRuusila.pdf?sequence=2>>. Viitattu 1.9.2025.

Saastamoinen, Laura (2016). Vertaisoppiminen inklusiivisen luokan tukena. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden pro gradu- tutkielma. <<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100052/gradu07334.pdf?sequence=1>> Viitattu 1.9.2025.

Sitra. Väestöennusteet ja talouden tulevaisuus. <Väestö [https://www.sitra.fi/vaesto_ja_tyo/ennusteet ja talouden tulevaisuus](https://www.sitra.fi/vaesto_ja_tyo/ennusteet_ja_talouden_tulevaisuus) - Sitra>. Viitattu 1.9.2025.

Tuomaala, T. (2002). Luonto tutuksi: Vinkkejä vanhemmille. Rakennusalan kustantajat: Sarmala. Viitattu 1.9.2025

Ympäristöministeriö. 2023. Mitä on kestävä kehitys?. <<https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>>. Viitattu 2.9.2025.